

Зміст

<i>Передмова</i>	7
1. Острів ділка	13
2. Острів примхливиці	47
3. Острів п'яниці	85
4. Острів короля	117
5. Острів ліхтарника	143
6. Острів географа	175
 <i>Подяки</i>	 204
<i>Післямова</i>	206

Неначе жовта блискавка майнула біля його ніг.
Якусь мить він стояв непорушно. Не закричав.
Потім упав — повільно, як падає дерево.
Повільно й нечутно, бо пісок приглушує звуки.

«Маленький Принц»

Уранці 31 липня 1944 року Антуан де Сент-Екзюпері вилетів з Борго, що на Корсиці, з військовою розвідувальною місією. Більше його ніхто ніколи не бачив. Зникнення було оповито таємницею протягом шістдесяти років, поки, за дивним збігом обставин, у Середземному морі не знайшли уламків американського двомоторного літака, на якому він літав.

Чи це розкриває загадку Сент-Екзюпері?

Тіло письменника так і не знайшли. Поодинокі свідчення очевидців суперечать одне одному.

Що ж ми можемо зробити, щоб пролити світло на зникнення Сент-Екзюпері? Чи залишив він підказки? Чи приховують його останні рукописи ключ до розгадки?

Трохи більше ніж за рік до своєї смерті, перед тим як повернутися на поле бою до Європи, Сент-Екзюпері написав короткий текст, який спочатку розцінили як другорядний і наївний твір.

«Маленький Принц».

А що, як це його заповіт?

А що, як у такий спосіб Сент-Екзюпері розкриває таємницю свого зникнення?

Несподівана смерть Маленького Принца в казці та загибель самого Сент-Екзюпері кількома місяцями пізніше

мають занадто багато схожого. Від літака письменника знайшли лише іржавий корпус, тоді як Маленький Принц обіцяв, що по ньому залишиться тільки оболонка*.

«За старими оболонками нема чого жалкувати, — попереджає нас Сент-Екзюпері. — Я буду наче неживий, а насправді це буде не так...».

Про феноменальний успіх «Маленького Принца», як і про сповнене пригод життя самого автора написано вже чимало, однак досі не було проведено паралелей між долями Сент-Екзюпері та його героя.

Чи не ховається за декораціями казки опис справжнього злочину?

Можливо, ніхто ще не ставив собі такого запитання?

Хто вбив Маленького Принца?

Ця ідея проходить червоною ниткою крізь увесь мій роман — дивна схожість між зникненнями Сент-Екзюпері та придуманого ним персонажа. Розслідування, сповнене суперечностей. Підозрюваних і мотивів не бракує. Я зібрав усе докупи.

Усі факти, подані в цій книжці, — правдиві. Усі розповіді про життя та зникнення Сент-Екзюпері — справжні. Усі наведені цитати — ретельно переписані. Усі посилання на його рукопис, неточності, обрані письменником уривки, виправлення, опубліковані чи неопубліковані під час видання казки малюнки або нотатки на карті Пірі-реїса — виключно вірогідні.

Після зібрання докупи та перевірки всіх складників я вирішив упорядкувати їх так, як ніхто раніше не міг уявити.

* З метою полегшити сприймання цитати з творів Антуана де Сент-Екзюпері виділено курсивом. Тут і далі прим. пер., якщо не зазначено іншого.

Вони до вашої уваги! Ви теж можете пограти в детективів і запропонувати власну версію.

Можливо, ви ніколи не читали «Маленького Принца» або ж це було так давно, що важко згадати. У такому разі дозвольте моїм двом розшукувачам бути вашими провідниками.

Можливо, ви — з тих, хто читав і перечитував казку та знає достеменно кожне речення. Ви також зможете весело провести час, шукаючи підказки, що розкидані на сторінках цього роману.

Астероїди стали островами, літак замінив диких птахів, а свідки... Свідки лишилися ті самі — дивні, але чарівні.

Гарного польоту, чудового читання, прекрасних нових знайомств із дивовижною казкою, що виходить за межі будь-яких стандартів. Сподіваюся, що це розслідування стане таким, яким і має бути: загадковим, захопливим і поетичним!

— **Т**у **один** листок вилазить.
Веронік стоїть перед дверима на веранді й усміхається мені. Це перший за багато тижнів по-справжньому чудовий день. Небо блакитне, жодної хмаринки. Чутно спів газонокосарок, що лине аж за межі житлового сектора.

Висмикую неслухняний листочок та із захопленням оглядаю прямий і рівний кущ живої огорожі бирючини. Ідеально прямий, ідеально рівний. Веронік шле мені поцілунок й оглядає решту саду. Її зір переходить із коріння сусідської вишні, що от-от прослизне під плитки алеї, на цегляну пічку для барбекю, яку я не почистив після вчорашнього вечора, і зупиняється на залишеній відчиненою хвіртці.

Долаю три метри, що відділяють наш будинок від саду. Зачиняю хвіртку.

— Дякую, — шепоче Веронік. Наша маленька планета...
Наша майже ідеальна маленька планета.

Здається, сонце світить лише для наших ста квадратних метрів саду, щоб обдарувати красою і Веронік. Зненацька вона кудись зникає.

— Телефон. Невене, тебе!

Вона простягає мені слухавку. Іду в сад, щоб поговорити.

— Невен Ле Фау?

— Слухаю.

— Око Доло. Ви ж механік в аероклубі Солей XIII? Ваш начальник дав мені цей номер.

— Так.

— Ви потрібні мені. Це біля Марсея. Поблизу Національного парку Каланки де Сорміу.

— Зараз?

— Це ненадовго. Мені вкрай потрібен спеціаліст зі старих літаків.

Вертаю до будинку, усе ще розмовляючи. Повіяв вітер. Подумки зауважую, що Веронік тремтить, і зачиняю вікно на веранді, просто перед нею, щоб вона не замерзла та не чула, що я відповім.

— Виїжджаю.

II

Яхта Око Доло віддаляється від пляжу Національного парку Сорміу.

Я дивлюся на бухту, що меншає з кожною хвилиною, і на мартинів, які випурхують зі своїх схованок, щоб летіти над човном. Біле судно просувається майже безшумно, ніби птахи його тягнуть водою на невидимих мотузках. «Діамант островів» — така його назва — тонкий, як і літак, тільки без крил, що лине по небу без хвиль.

Око Доло виклав усе на невеликий стіл із червоного дерева. Добре видно шматки іржавого заліза, ручку, старі листи металу.

Око обережно величезними пальцями бере чорну ручку.

— Один рибалка нещодавно виловив це своєю сіткою. Паркер 51. Застрягла в цих шматтях заліза.

Нахиляюся трошки ближче. Упізнаю частини кабіни, елеронів та оперення.

Жодних сумнівів. Насмілююся висловити припущення:

— Катастрофа літака Lockheed P-38 Lightning?

Око Доло задоволено присвистує.

— Браво! Ваша репутація не перебільшена!

Знизую плечима. Я щиро не розумію цінності цього поїденого солоною водою корпусу.

— Сотні пілотів згубили життя над Середземним морем. Що в цій кабіні такого особливого?

Око грається з чорним, оповитим срібним кільцем, ковпачком перової ручки. Яхта зупинилася на північному сході від острова Ріу. Мартини відстали.

— 31 липня 1944 року Антуан де Сент-Екзюпері зник десь на широтах узбережжя Провансу на борту P-38 Lightning.

Нечіткі спогади двадцятилітньої давнини виринають у голові. Якась газета. Короткі радіодайджести. Тоді я був мрійником, цікавився літаками, що ширяють у небі, а не тими, що падають.

— Його, здається, зрештою знайшли?

Око Доло підтверджує:

— Точно. На цьому місці. На широтах острова Ріу. Після понад п'ятдесяти років з моменту зникнення. Правда... жодних фактичних доказів так і не відшукали. Ані тіла, ані особистих речей.

Я знов уважно дивлюся на ручку, на ці поодинокі вцілілі уламки.

— Ви думаєте, що зараз у ваших руках цей самий доказ?

— Це ви мені скажіть...

— Ви... Ви хто?

— Маленький принц. Заможний і чорний маленький принц. Маленький принц, який зобов'язаний усім Сент-Екзюпері.

III

— Можеш собі уявити? Щоб ідентифікувати уламки літака, цей камерунський мільярдер ладен заплатити мені 10 000 євро!

— На Камеруні є мільярдери? — дивується Веронік.

Вона влаштувалася на терасі перед своїм комп'ютером. Я підходжу до неї.

Повільно оглядаю наш будинок. Він став таким, як Веронік і мріяла. Я задовольняв усі її забаганки: рожева цегла, герань на вікні, голуби на даху.

— Працюватиму з приватним детективом із «Фокс Компані», якого найняв цей Око Доло. Я знову їду туди завтра... Чи не диво? Ціле розслідування заради якогось письменника, що зник понад сімдесят років тому!

Ранкова спека вже залила терасу. Біляве волосся Веронік схоже на промінчики сонечка, яке не мало часу зачесатися. На її лобі виблискували крихітні райдужні краплинки.

— Коханий, час снідати! Ти про мене не забув?

Збентежений, я вислизаю, щоб повернутися зі склянкою прохолодної води. Зосереджена Веронік не відводить погляду від комп'ютера.

Я рішуче нахиляюся до неї.

— Нехай спочивають з миром і Сент-Екзюпері, і Маленький Принц. Думаю, Око Доло сам розбереться.

— Для них 10 000 євро — крапля в морі.

Усе ще прикута поглядом до комп'ютера, Веронік і далі читає з екрана. Мені розбірливо видно лише акварельні ілюстрації: планети, дюни, зірки...

— Маленький Принц досяг успіху в цьому житті, сьогодні має рахунок на величезну суму.

Вона обережно відсьорбує водички зі своєї склянки, порхаючи з однієї сторінки на іншу.

— Продано сто сімдесят мільйонів примірників по всьому світу. І ще кількасот тисяч продається щорічно тільки у Франції! Позачасовий твір! Перекладено 434 мовами. Після Біблії це найбільш продавана та найбільш перекладена книжка (вона знов підносить склянку до рота й залишає на запітнілій від подиху стінці відбиток губ). Не треба забувати про всі товари бренду (клікає — і з'являється мозаїка з картинок різних пастельних відтінків): м'які іграшки, парфуми, годинники, окуляри, лялькові кухні, зошити, блокноти, лампи, простирадла, ігри... Просто голова йде обертом!

Веронік покашлює. Вода, яку я приніс, була явно заохолодною. Щоб жінку не продуло, розправляю штори, що захищають терасу від вітру. Потім питаю:

— Сент-Екзюпері загинув у 1944-му. Я думав, що автори-класики стають суспільним надбанням?

Веронік клікає.

— Зараз скажу... Знайшла! Твір стає суспільним надбанням після сімдесяти років з дня смерті його автора.

Треба підрахувати.

— Тож «Маленький Принц» став суспільним надбанням у 2014 році!

Знову клік.

— А ні! Письменники-герої війни, які «загинули за Францію», користуються подовженими термінами на кілька десятків років! І беручи до уваги, що Сент-Екзюпері — саме той випадок, кінцевою датою маємо 2032 рік! Принаймні у Франції.

Розмірковую. Пригадую ручку Паркер. Уламки P-38 Lightning. Слова Око Доло: «Жодних фактичних доказів так і не відшукали. Ані тіла, ані особистих речей».

— А що буде... коли світ дізнається, що Сент-Екзюпері не гинув за Францію? Пффф, термін на авторські права найбільш продаваної книги нашого часу тоді вже скінчиться?

Веронік ще ближче нахилиється до вкритого пилом монітора. Здається, її вії змахують із нього порошинки.

— Єдині його спадкоємці — племінники та їхні діти. Вони всім завідують.

— Сент-Екзюпері не був одружений? Ані дітей, ані заповіту?

— Дітей немає... Тільки його «Маленький Принц»! Заповіту теж немає, але письменник був одружений! Наскільки мені відомо, після його загибелі близькі розсварилися. З одного боку залишилися племінники, з іншого — дружина Консуело. Усе через заповіт. Консуело намагалася його підробити на свою користь і навіть надала сам документ, справжність якого племінники не визнали... Усе скінчилося любовною домовленістю — по 50 відсотків на користь кожної зі сторін. А от щодо «Маленького Принца», то Консуело залишилася ні з чим. Тільки родина дістала моральні права на цей твір.

— Це як?

— Право вирішувати, що з «Маленьким Принцом» можна робити, а що — ні... Наприклад, продовження історії, фільм, переклади, похідні товари...

Веронік кашляє знову. Я огортаю її руками, ніби шарфом, і шепочу:

— А я думав, що Маленький Принц, якого вкусила змія, зник і залишив по собі тільки зірку...

Вона випростується з моїх обіймів і дивиться на мене як на найнаївнішого хлопчика у світі.

— Думаю, вони зрозуміли його цінність. Найпершою реакцією цих ділків було помістити зірку, а точніше астероїд Маленького Принца до банку. Тож вони написали його назву на папірці — В-612 і поклали в шухляду, яку замкнули.

А значить, Маленький Принц належить їм, як зірки — ділкові з казки. Не досить поетично, але дуже серйозно!

IV

Око Доло відганяє рукою хруща, що кружляє навколо. Потім сідає й дивиться на коробку, що стоїть перед ним. Прямокутна біла коробка, на якій видніються три отвори.

Яхта граційно погойдується в ритмі хвиль, які вишикувалися в чергу, щоб розбитися одна за одною об пустельний берег острова Ріу. Округлі жмутки трави видніються де-неде поміж білими скелями, і можна подумати, наче нещодавно цю місцину пообгризала ціла армія кролів, кіз та овечок.

Око зовсім не помічає пейзажу. Він читає знову й знову своє ім'я, виведене на коробці. Пробігає очима по марці з печаткою із літерами не відомого йому алфавіту — імовірно, давньоарабського. Жодних даних відправника. Лише назва.

«Клуб 612».

Око прикидає, скільки важить коробка. Вона легенька. Коли її трясе, нічого всередині не шумить. Коробка що, порожня? Вона йому нагадує ящик, який Сент-Екзюпері намалював для баранця Маленького Принца. Його улюблений малюнок.

Око вагається, чи відкривати коробку. Питає себе, чи інші — Марі-Сван, Мойзес, Ізар, Хосі, географ — уже так само її отримали, чи він перший?

Опирається спокусі. Потім із труднощами піднімається з місця, тримаючись за поперек — цей чортів ревматизм стає нестерпним, — бере коробку й заносить її в каюту.

Відкриє її пізніше, після того, як зустрінеться з детективом і Невеном. Спочатку він має влаштувати їм випробування — супернишпорці та авіатору-невдасі.